

Pankkijärjestelmämme »hevoskuurissa»*

ARJA VAKKARI

Pankin taseen nopea kasvatus on ollut viime vuosina muotia pankkiemme toiminnassa. Luottoa ovat saaneet kaikki, vakuuksien ottamista on pidetty vanhanaikaisena tai vakuudet on arvostettu määriin, jotka eivät ole jättäneet riittävää varmuusvaraa. Luottokelpoisuus-kriteerit ovat höltyneet, pankit ovat laskeneet kasvun jatkuvan loputtomasti.

Pankkien toimintaa viime vuosina on leimannut myös käytännössä omien sijoituskiintiöiden nopea kasvatus. Joissakin kaupoissa on maksettu ylihintoja. Pankin suoraa omistusta elinkeinoyhteisöihin, joka oli tiukemmin rajoitettua viime vuoden loppuun saakka, ei niinkään ole harrastettu, vaan omistus on pidetty varsinaisen pankin konsernin ulkopuolella erilaisten juridisten temppujen avulla. Pankkien välittämä vieraan ja oman pääoman ehtoinen rahoitus näihin yhteisöihin on vaatinut laskeneiden pörssikurssien, kohonneiden korkokustannusten ja vähäisten osinkojen vuoksi pankkien tukea.

Tänä keväänä pankkien tilinpäätökset ovat kertoneet jo karua totuutta eletystä, hallitsemattomasta vauhdista ja pankeissa tehdyistä huonoista luottopäätöksistä.

Perinteinen pankkitoiminta

Miten on mahdollista, että edellä kuvattua, varomatonta pankkitoimintaa on pidetty perinteistä pankkitoimintaa parempana. Pankkilakien säätäjä lähtee siitä, että pankkien riskinotto ja vaikutusvalta on rajoitettua. Perinteisellä pankkitoiminnalla tarkoitetaan otto- ja antolainausta, joka on suunniteltua ja jossa

riskien ottaminen on hallittua. Uskon, että perinteistä pankkitoimintaa tarvitaan vielä pitkään jatkossakin. Tällä hetkellä tuon hulvatoman kasvun jälkeen pankkijärjestelmässämme ja pankeissamme on käynnissä muutosvaihe ja raju kehitysvaihe.

Kannattavuus ja vakavaraisuus

Menossa oleva muutos tuo meillekin kannattavia ja vakavaraisia pankkeja. Vakavaraisella pankilla tarkoitan vakaan varallisuusaseman omaavaa ja pitkänkin taantumman kestäväää pankkia.

Miten sitten saamme pankkimme kannattaviksi ja vakavaraisiksi. Tarvitsemme kunnan hevoskuurin pankkiemme kustannusten karsinnassa, suunnittelusysteemeissä, kunnalliset riskienhallintajärjestelmät ja kaikkien pankkitoimintaan liittyvien riskien haravoitussysteemit. Pankkien johtoryhmät ovat tässä muutoksessa ja kehityksessä avainasemassa. Tarvitsemme aktiiviset hallintoneuvostot pankkeihin, sillä he päättävät strategioista ja valitsevat pankkien operatiivisen johdon. Pankkien johdon on opittava myös korkeasuhdanteen aikana suhteuttamaan riskit pankin tai pankkiryhmän rahkeisiin. Meillä on varaa siihen, että pienehkö pankki on kriisissä, mutta meillä ei ole varaa siihen, että suuri pankki ajautuu kriisitilanteeseen. Meneillään oleva fuusiokehitys tuo meille yhä suurempia pankkeja.

Vakuusrahastojärjestelmä

Meillä on tallettajien saamisen turvaamiseksi vakuusrahastojärjestelmä. Vakuusrahastot tukevat jäsenpankkejaan taloudellisissa vai-

* Puheenvuoro Kansantaloudellisen Yhdistyksen kokouksessa 19. 3. 1991. Kirjoituksessa esitetyt kannanotot eivät välttämättä vastaa pankkitarkastusviraston kantaa.

keuksissa, mikäli se on tarpeen toiminnan turvaamiseksi. Vakuusjärjestelmä on Euroopan yhteisönkin suosittama järjestelmä jäsenmailleen. Vakuusrahastojen taseiden loppusummat vuoden 1990 lopussa olivat noin 390 miljoonaa markkaa ja markkatalletukset vastaavana ajankohtana noin 254 miljardia markkaa. Meillä tuo järjestelmä jo on, mutta on aivan eri kysymys, tulisiko järjestelmäämme kehittää?

Luottamus ja aktiivinen johto

Yleisön luottamus pankkejamme kohtaan on huolestuttavasti rapissut viime aikoina. Syitä tähän on monia. Luottamuksen palauttaminen kestää yleensä kauemmin kuin sen menettäminen. Kaikkein huolestuttavinta on kuitenkin se, jos pankkiemme johtohenkilöt eivät ole aktiivisia tässä muutos- ja kehitysvaiheessa, vaan ovat henkisesti »pankkikriisissä».